

Matthew Hall, Jennifer Maher, Angus Nurse, Gary Potter, Nigel South in Tanya Wyatt (ur.): Greening criminology in the 21st century: contemporary debates and future directions in the study of environmental harm, Abingdon Oxford, Routledge, 2017, 288 str.

(Ozelenitev kriminologije v 21. stoletju: sodobne razprave in prihodnje usmeritve študij okoljske škode)

S pojavom ekološke kriminalitete se je znotraj kriminološkega preučevanja začel premik od klasičnega pogleda na kriminalni par in žrtev kriminalitete k novi, drugačni, velikokrat težko razumljivi in kompleksni ter težko dokazljivi viktimizaciji okolja (ki z vidika kazenskopravnih norm še vedno nima statusa žrtve) ter posledično tudi ljudi. Ekološka kriminaliteta je v kriminologijo vnesla večdisciplinarnost in vplivala na to, da so kriminologi pogledali izza klasičnih (starih in ustaljenih) okvirov ter s svojim delom prispevali tudi k varstvu okolja. Po več kot štirih desetletjih razvoja ekološke kriminologije (začetke razvoja nove veje kriminologije uvrščamo v obdobje 1960–1970) ni več nobenega dvoma, da gre za posebno vejo kriminologije, ki je postala splošno priznana. Področje se širi in število njenih dosežkov se povečuje. Uredniki publikacije v uvodniku opozorijo, da so okoljski problemi dosegli kritično mejo ter da je ekološka kriminologija kljub preteklim uspehom in dosežkom še vedno mlada veda. Čaka jo še dolga pot razvoja in raziskovanja, glede na današnje trende okoljske degradacije pa izzivov nikakor ne bo zmanjkalo. Eden prvih izzivov je poimenovanje »nove« veje kriminologije. Pojavlja se vedno več različnih predlogov, kot so okoljska kriminologija (angl. *environmental criminology*), kriminologija varstva okolja (angl. *conservation criminology*), ekoglobalna kriminologija (angl. *eco-global criminology*) in seveda trenutno (splošno) sprejeta ekološka kriminologija (angl. *green criminology*). Prav tako pa ekološka kriminologija vedno bolj posega v t. i. »mainstream« kriminologijo, področje njenega delovanja pa se prekriva z drugimi vejami kriminologije, kot je kriminologija kulture (angl. *cultural criminology*) ipd. Delo kriminologov v povezavi z okoljsko problematiko bi bilo veliko lažje, če bi bila v prejšnjih vrsticah izpostavljena (osnovna) vprašanja razrešena, še zlasti sprejetje univerzalnega, splošno sprejetega imena in definicije nove veje kriminologije. Zato je knjiga *Greening criminology in the 21st century* (že sam naslov prikazuje spremembe znotraj kriminologije) pravzaprav nadaljevanje razprav/-e o kriminološkem raziskovanju oziroma njegovem fokusu in vedno novih okoljskih problemov v dobi napredka in razvoja, ki je prinesla številne sodobne okoljske (varnostne) izzive in tveganja. Uredniki so zbrali 13 del 22 avtorjev, ki so bili predstavljeni leta 2014 na konferenci *Green Criminology Conference* na Univerzi London South Bank v Londonu. Dela so razdeljena v tri sklope: 1) Pregled ekološke

kriminologije, 2) Študije primera v ekološki kriminologiji in 3) Vprašanja in agenda ekološke kriminologije.

V slovenskem prostoru je dr. Janez Pečar leta 1981 prvi poimenoval ekološko kriminaliteto (t. i. ekocid) in problematiziral njen pojav. Podal je tudi etiološko delitev njenih v Sloveniji zaznanih oblik, opredelil vlogo kriminologije in njej podobnih ved (sociologije, kriminalistike, kriminalne prevecije) ter naloge nadzorstvenih organov. Kot so zapisali uredniki knjige, je zaradi jezikovnih meja pomembno Pečarjevo odkritje oziroma razkritje ostalo znano samo v nacionalnem okolju – kljub zapisanim predvidevanjem za prihodnost pa je bilo za naslednji dve desetletji pozabljeno. Priznanje prispevka slovenske kriminologije k razvoju ekološke kriminologije je pomembno za naše okolje, ki slovensko kriminološko misel in raziskovalno delo (vsaj glede okoljske problematike) povzdigne na raven najbogatejših in najrazvitejših kriminoloških šol in združenj.

Branje dela priporočam raziskovalcem kriminologije in varstvoslovja ter tudi strokovnjakom formalnega družbenega nadzorstva, katerih delo obsega okoljsko problematiko. Zlasti drugi del knjige, v katerem so predstavljene študije posameznih primerov, razkrije ogromno o žrtvah in storilcih ter njihovem modusu operandi pri kaznivem dejanju zoper okolje. Prav tako je knjiga zanimivo branje za študente podiplomskega študija kriminologije, varstvoslovja, prava in tudi naravoslovnih smeri, ki obsegajo raziskovanje ogrožanja okolja. Ne nazadnje pa je zanimiva za vse, ki jih zanima empirično kvantitativno raziskovanje odklonskosti od okolja in njegovega varstva.

Knjiga je izreden dosežek v ekološki kriminologiji, saj je to po štirih desetletjih dolgem razvoju prvo delo, ki ekološki kriminologiji prizna status vede in pomembne veje kriminologije. Je pomemben prispevek k razvoju ekološke kriminologije v svetu in tudi pri nas, saj je slovenska kriminologija dobila priznanje prispevka k njenemu razvoju. Ekološka kriminologija prodira v vse sfere človekovega življenja, ki ogrožajo ali so ogrožene zaradi pojavov ekološke kriminalitete in posledično uničenega okolja, zato ima tudi pri nas vlogo »mainstream« veje kriminologije ter pomembno vpliva na kriminološko preučevanje in spodbuja razvoj kriminologije v tem

Prikazi, ocene, recenzije

delu Evrope. Vsekakor v prihodnosti lahko pričakujemo nove publikacije »zelenih«
kriminologov, pri čemer pa bi objava slovenskega prispevka v takšni publikaciji lahko bila izziv za slovensko kriminologijo.

Katja Eman